

Надія Новосельська – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри початкової та дошкільної освіти, Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів, Україна.

Коло наукових інтересів: професійна підготовка майбутніх учителів початкової школи, теорія та методика організації освітнього процесу в закладах вищої і загальної середньої освіти.

✉ nadija.novoselska@gmail.com

id <https://orcid.org/0000-0002-5161-1034>

УДК 78.147.013.015.31.016.011.3-052-057.875]:373.3.011.3-051]:004.7/.8]"20"
<https://doi.org/10.32405/2411-1317-2026-3-287-293>

Подано до редакції: 31.07.2026
 Прийнято після рецензування: 14.08.2026
 Затверджено до друку: 20.08.2026
 Опубліковано: 30.09.2026

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ МЕТОДИКИ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

Анотація. Статтю присвячено теоретико-методичному аналізу особливостей організації та впровадження проєктного навчання у процес професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів у закладах вищої освіти. Актуальність дослідження зумовлено сучасними трансформаційними процесами, модернізацією освітніх стандартів і реалізацією концепції Нової української школи, що вимагає від вищої школи формування гнучкого, практико-орієнтованого фахівця з розвиненим проєктним типом мислення.

На основі аналізу наукового дискурсу систематизовано форми реалізації проєктного навчання залежно від освітнього контексту. Проєктну діяльність диференційовано: як безпосередній метод навчання для розвитку життєвих умінь; як організаційну форму самостійної роботи студентів (курсіві, дипломні та педагогічні проєкти); як дієвий засіб оцінювання набутих професійних компетентностей; як цілісну освітню технологію супроводу самостійної діяльності. Доведено, що впровадження проєктного навчання в освітній процес закладу вищої освіти докорінно змінює характер взаємодії в системі «викладач – студент», трансформуючи її у площину рівноправної та продуктивної співпраці.

Особливу увагу в статті приділено практичній складовій. Детально описано механізм координації змісту освіти через виявлення «точок дотику» в робочих програмах, створення інтегрованих проєктних ситуацій та залучення майбутніх фахівців до проєктування.

Охарактеризовано покрокову технологію роботи викладача, що охоплює етапи від формування каталогу проблемних завдань до публічного захисту проєктів. Як приклад узагальнено структуру та вимоги до педагогічного проєкту з методики технологічної освітньої галузі для студентів другого курсу. Окреслено передпроєктні кроки, логіку формулювання цілей та критерії результативності. Доведено, що фіксація результатів в індивідуальному портфоліо та написання рефлексивного звіту сприяють глибокому самоаналізу і професійному становленню майбутнього педагога в умовах мінливого освітнього середовища. Обґрунтовано ключову роль проєктного навчання в забезпеченні автономного опанування

здобувачами освіти метапредметної компетентності щодо безперервного саморозвитку та вміння вчитися.

Ключові слова: проєктне навчання; проєктна діяльність; проєкт; майбутні учителі початкових класів; методика технологічної освітньої галузі.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Модернізація освітніх стандартів, що виступає фундаментальною умовою інтенсифікації розвивального потенціалу закладів освіти, передбачає стратегічний перехід до проєктного навчання шляхом системного формування ключових і предметних компетентностей, які становлять інваріантне ядро освітнього процесу, забезпечуючи умови результативного засвоєння здобувачами освіти нових знань і вмінь через формування базової метапредметної компетентності *уміння вчитися впродовж життя*.

Реалізація в освіті стратегії проєктування передбачає індивідуалізацію навчання та нелінійний формат організації освітнього процесу. Це досягається через інтеграцію навчально-дослідницької та проєктної діяльності як особистісно значущої для майбутніх педагогів та учнів, через взаємозв'язок цих видів діяльності зі змістом навчальних дисциплін.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки визначає вищу освіту як таку, що «формує фаховий та науково-освітній потенціал країни шляхом реалізації якісних освітніх програм, *досліджень і соціальних проєктів*; інтегрована у європейський освітній та дослідницький простори...» (Кабінет Міністрів України, 2022).

У вітчизняному науковому дискурсі проблема реалізації проєктного навчання в закладах освіти привертає дедалі більшу увагу. Різноманітні аспекти, присвячені розв'язанню завдань формування проєктної діяльності, досліджували науковці І. Кашенко, О. Коберник, С. Лавренко, Д. Мачанова, І. Михалюк, О. Онопрієнко, А. Терещук.

Зокрема, О. Коберник розглядає «проєктну діяльність як специфічний вид діяльності, спрямованого на створення суттєво нових продуктів, котрі є результатом творчих пошукових зусиль особистості або колективу» (Коберник, 2012, с. 14). Дослідниця Д. Мачанова підкреслює, що проєктне навчання як інноваційний підхід до навчання сприяє активізації навчальної діяльності у початковій школі, розвитку критичного мислення, співпраці та вирішенню проблем (Мачанова, 2025, с. 198).

Концептуально вагомою у цьому контексті є позиція І. Кашенко, згідно з якою «правильно організована проєктна діяльність забезпечує досягнення обов'язкових результатів навчання, визначених на всіх рівнях освіти, сприяє формуванню в молоді загальнокультурних і морально-етичних цінностей, ключових і предметних компетентностей, необхідних життєвих та соціальних навичок, що забезпечують її готовність до продовження навчання та життя у демократичному суспільстві» (Кашенко, 2025, с. 46).

Важливим у ракурсі дослідження проблеми проєктного навчання на заняттях технологічної освітньої галузі є результати А. Терещука, який акцентує увагу, що «проєктна діяльність учнів на заняттях із технологій це не лише творча але й дослідницька діяльність, пов'язана з використанням інформаційних джерел, вивченням технічних процесів, пошуком оптимальної форми й конструкції виробу або дизайну тощо» (Терещук, 2024, с. 33).

Мета дослідження – теоретично проаналізувати і методично обґрунтувати процес організації проєктної діяльності майбутніх учителів початкових класів на заняттях із методики технологічної освітньої галузі.

Методи дослідження. Методологічну основу дослідження становить комплексний підхід, що передбачає інтеграцію теоретичних, системно-структурних та праксиметричних

методів, релевантних меті обґрунтування особливостей організації проєктного навчання майбутніх учителів початкових класів у процесі їхньої професійної підготовки.

Результати та обговорення. Сучасний шкільний учитель повинен бути готовим до організації навчально-дослідницької та проєктної діяльності учнів, спрямованої на засвоєння здобувачами освіти навчально-пізнавальних прийомів і практичних дій для розв'язання особистісно та соціально значущих завдань, пошуку шляхів вирішення проблемних питань за допомогою самостійних дій.

Варто підкреслити, що сьогодні в педагогічній практиці проєктне навчання реалізується в різних формах залежно від освітнього контексту.

Як метод навчання проєктна діяльність націлена на розвиток умінь, що дають змогу ефективно діяти в реальних життєвих ситуаціях; володіючи ними випускник педагогічного закладу вищої освіти може адаптуватися до мінливих умов, працювати в різних колективах, робити відповідальний вибір.

Як організаційна форма вона виступає як самостійна робота майбутніх фахівців, що виконується під керівництвом викладачів (педагогічний, дипломний, курсовий проєкт).

Проєктна діяльність як *засіб навчання та оцінювання* професійної компетентності передбачає набуття студентами знань, умінь, досвіду діяльності під час розроблення проєкту в тій чи іншій галузі. Реалізація проєкту є засобом оцінювання професійної компетенції студента з погляду практики.

Проєктна технологія навчання передбачає організацію освітніх ситуацій, у яких майбутні фахівці формують і розв'язують професійні завдання, та технологію супроводу самостійної діяльності щодо розв'язання цих завдань.

У контексті уявлень про проєктну діяльність та форми її реалізації проєкт може бути визначений як спеціально організований викладачем і самостійно виконаний студентами комплекс дій для вирішення значущої проблеми, потребує оформлення результатів для презентації (Кулаєва (Ред.), 2019).

Для розуміння та організації проєктного навчання необхідно пам'ятати про *діяльнісний підхід*, який передбачає, що досягнення цілей професійної підготовки можливе за допомогою активної самостійної роботи студента над завданнями, безпосередньо пов'язаними з проблемами реального життя, майбутньої професійної діяльності. Активна роль майбутнього фахівця в освітньому процесі зумовлює зміну змісту взаємодії студента і викладача, а також студентів – учасників проєктної групи, вона набуває характеру співпраці.

Разом із тим проєктна діяльність підтримує мотиваційно-змістову складову навчання студента, яка реалізується через самостійний пізнавальний пошук. Педагогічне проєктування формує здатність до планування та проєктування власної професійної діяльності, побудови життєвих і професійних планів у часовій перспективі. У такому разі в майбутнього фахівця формується проєктний тип мислення, який визначає його здатність успішно адаптуватися та працювати в невизначеній професійній ситуації, викликаній змінами у свідомості сучасної дитини та інноваційними процесами в шкільній освіті (Кашенко, 2025).

Як відомо, чинними Державними стандартами вищої освіти регламентуються освітні результати, які мають бути досягнуті її здобувачами. Тому для реалізації проєктного навчання в межах конкретного факультету (кафедри) можлива робота в чотирьох напрямках щодо узгодження змісту освіти, який студент може опанувати за допомогою проєктної діяльності.

1. Пошук «точок дотику» у робочих програмах дисциплін, які дають студенту можливість вчиняти окремі дії з досліджуваним змістом.

2. Створення проєктних ситуацій, які допомагають аналізувати проблему глибше та з різних сторін. Конструювання завдань із вільним простором дій (знання виступають як засіб виконання завдання). Проєкт може бути незначним, може завершуватися не реальним продуктом, а лише його задумом (наприклад, розроблення проєкту школи майбутнього).
3. Вбудовування у зміст навчальної дисципліни проєктних форм на ключових етапах навчальної діяльності або за умови координації кількох навчальних дисциплін на етапі підготовки випускної кваліфікаційної роботи студента (наприклад, програми дисциплін кафедр педагогіки, психології та методики викладання предмета).
4. Організація проєктної діяльності студентів за межами навчального змісту (соціальне проєктування). Тоді змістом проєктування стає певний соціальний контекст (соціальна акція, благодійна ярмарка тощо).

Інтерес становить і логіка організації проєктного навчання в межах освітнього процесу. Ймовірний такий варіант: навчальне заняття конструється відповідно до етапів проєктної діяльності, причому за тією самою логікою вибудовується вивчення теми (кожне заняття відповідає одному або кільком етапам проєктної діяльності). Водночас під час організації проєктного навчання необхідний супровід самостійної проєктної діяльності студентів протягом семестру. Якщо проєкт студента виступає як форма контролю та оцінювання вивчення навчальної теми, то проєктна діяльність може провадитись паралельно з процесом навчання.

Технологія організації викладачем роботи над проєктом охоплює такі етапи:

- 1) створення каталогу тем (проблем) проєктних завдань;
- 2) пропонування студентам вибору з урахуванням результатів виконання попередніх завдань і визначенням для кожного студента рівня складності, нижче якого він не може обирати завдання;
- 3) визначення порядку та часу консультацій і співбесід із керівником відповідно до етапів роботи;
- 4) захист проєкту перед викладачем (режим заліку), групою викладачів або студентів (режим співбесіди), на конференції факультету; у Мережі (використовуючи для телекомунікаційні засоби). У всіх зазначених варіантах можливе рецензування іншим викладачем або їхньою групою.

Діяльність студента в проєктному навчанні пов'язана з вибором проєктного завдання, взяттям на себе відповідальності. Від цього залежать вибудовування відносин з учасниками, залученими до проєктної діяльності, всередині та за межами закладу вищої освіти, зміна позиції здобувача освіти на позицію професіонала, оцінювання своєї діяльності, об'єктивних і суб'єктивних труднощів, ризиків, обмежень, досягнень тощо.

В організації процесу розроблення проєкту майбутньому педагогу слід урахувати такі вимоги: забезпечення пролонгованого педагогічного супроводу та фасилітації проєкту; запровадження для студентів, які не мають попереднього досвіду проєктування, практики ведення індивідуального портфоліо / папки проєкту; необхідні критеріальна система оцінювання результату роботи над проєктом та індивідуального внеску; результати і продукти проєктної роботи мають бути презентовані. Студент повинен пройти оцінювання та визнання досягнень у формі публічного конкурсного захисту, що проводиться в очній формі або шляхом розміщення на відкритих ресурсах інтернету для обговорення.

Обов'язково в організації проєктного навчання постає питання про вимоги до опису проєкту. Варто зазначити, що різні автори пропонують переліки компонентів, які дещо відрізняються один від одного, але при цьому чітко проглядаються спільні пункти: вивчення потреб

і коротке формулювання завдання (проблеми), формулювання ідей проекту, оцінювання ідей, задум проекту, детальна розробка проекту, планування та виготовлення «продукту», оцінювання результативності проекту за певними критеріями (Терещук, 2024).

Наведемо приклад вимог до опису та методичних рекомендацій щодо розроблення педагогічного проекту, який виконують студенти другого курсу під час вивчення навчальної дисципліни «Методика технологічної освітньої галузі».

Узагальнена структура педагогічного проекту: 1) обґрунтування його актуальності, проблема, тема, ідея; 2) цілі та завдання проекту; 3) задум, деталізована ідея; концептуальне обґрунтування проекту; 4) стратегія здійснення проекту; 5) етапи реалізації проекту; 6) очікувані результати; 7) ризики, ефекти; 8) учасники проекту; 9) ресурсне забезпечення проекту; 10) організації-партнери; 11) критерії оцінювання результативності проекту.

Педагогічний проект розробляють у кілька етапів.

На передпроектному етапі слід: проаналізувати ситуацію (зовнішні та внутрішні фактори) із наведенням статистичних даних, результатів опитувань; виявити суперечності на основі аналізу ситуації; сформулювати проблему у вигляді складного запитання: «Як?»; визначити тему проекту (варто звернути увагу на те, що може бути безліч шляхів розв'язання конкретної проблеми, а тема конкретизує варіант її вирішення, який обрав проєктувальник); обґрунтувати актуальність проекту; висунути проєктну ідею (формулюється дуже коротко та образно, наприклад, «Розумний дім», «Навчання для майбутнього» тощо); сформулювати проєктний задум, який коротко (у трьох – чотирьох реченнях) розкриває ідею проекту; визначити цілі та завдання проекту.

Ціль – це передбачуваний результат діяльності через певний проміжок часу. Щоб визначити ступінь досягнення цілей проекту, необхідно обрати відповідні критерії, на підставі яких можна оцінювати альтернативні рішення щодо досягнення цілей проекту.

Завдання – передбачуваний результат проєктної діяльності, який має бути отриманий у запланований період. Завдання різняться кількісними та якісними характеристиками. Бажано сформулювати три – п'ять завдань проекту (залежно від його масштабності та терміну реалізації).

Критерії оцінювання проекту – це актуальність його теми (має бути доведена на основі передпроектного дослідження), узгодженість усіх компонентів, реалістичність (цілі – терміни – кількість заходів – способи оцінювання результатів), культура оформлення та представлення (коректне висвітлення в межах презентації всіх складників структури проекту).

Проектне навчання також передбачає підготовку студентом звіту про виконання проекту, який може бути складений з урахуванням таких рекомендацій:

1. Опис проекту – історія проекту від його початку до завершення та відомості про його учасників. Орієнтовний обсяг – 500 слів.
2. Аналіз проекту, що складається з таких частин: генерація ідей, прийняття рішень, менеджмент ресурсів, взаємодія та вплив на людей, моніторинг перебігу реалізації, управління колективом. Орієнтовний обсяг – 1000 слів.
3. Набутий досвід та результати навчання. У цьому розділі студент має можливість описати, чого особисто навчився в проєкті, які аспекти виконано успішно, а що доцільно було б оптимізувати. Орієнтовний обсяг – 500 слів.

Подібний звіт дає змогу здійснити рефлексивний самоаналіз проєктної діяльності студента, верифікувати вразливі місця, визначити невикористані ідеї, а також траєкторії подальшого розвитку або корекції перебігу проекту.

Висновки. Перехід в освіті до стратегії проектування актуалізує проектне навчання як методологію практико-орієнтованої моделі не лише шкільної, а й професійної освіти. Організація проектного навчання є компетентнісним інструментом професійної підготовки майбутнього вчителя, чия професійна діяльність вирізняється сьогодні високим ступенем мінливості й невизначеності.

Проектне навчання вибудовується на діяльнісному підході, який передбачає активну самостійну роботу студента над завданнями, безпосередньо пов'язаними з проблемами реального життя, майбутньої професійної діяльності. При цьому взаємодія студента й викладача, а також студентів-учасників проектної групи набуває характеру співпраці.

Методичні аспекти змісту та організації проектного навчання пов'язані з узгодженням змісту робочих програм навчальних дисциплін, реалізацією технологій навчального і педагогічного проектування в освітньому процесі закладу вищої освіти. Організація проектного навчання охоплює науково-методичний супровід проектної діяльності, здійснення рефлексивних процедур, розроблення чіткої критеріальної системи оцінювання, обов'язкове оформлення проекту як документа та презентацію результатів.

Перспективи подальших розвідок. Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів окресленої проблеми. Подальшого наукового пошуку потребують питання розроблення критеріальної бази для моніторингу рівнів сформованості проектної компетентності студентів на різних етапах навчання, а також дослідження можливостей міждисциплінарної інтеграції технологічної галузі з іншими освітніми компонентами у процесі підготовки майбутніх учителів початкової школи.

Використані джерела

- Кулаласва, Н. В. (Ред.). (2019). *Теорія і практика проектного навчання у професійно-технічних навчальних закладах* (Монографія). Житомир: Полісся.
- Кашченко, І. М. (2025). Проектна діяльність як засіб формування ключових компетентностей учнів сучасної української школи, *Postmetodika*, (1), 42-46. <https://pano.pl.ua/wp-content/uploads/2025/06/PM-1-144-2025-1.pdf>
- Коберник, О. М (2012). Проектна технологія: можливості застосування в освіті. *Педагогіка вищої та середньої школи*, (36), 11-18. <https://doi.org/10.31812/educdim.v36i0.3380>
- Мачанова, Д. (2025). Проектне навчання в початковій школі: шлях до активного навчання. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія «Педагогічні науки»*, (1), 192-198.
- Кабінет Міністрів України. (2022). *Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки* (Розпорядження № 286-р). <https://zakon.rada.gov.ua/go/286-2022-%D1%80>
- Терещук, А. (2024). Метод проектів як провідний концепт технологічної освіти учнів Нової української школи. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*, (1), 130–137. <https://doi.org/10.31499/2307-4906.1.2024.302220>

References

- Kulalaieva, N. V. (Red.). (2019). *Teoriia i praktyka proektnoho navchannia u profesiino-tekhnichnykh navchalnykh zakladakh* (Monohrafiia). Zhytomyr: Polissia. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/718498/1/%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0%201.pdf> (in Ukrainian).
- Kashchenko, I. M. (2025). Proiektna diialnist yak zasib formuvannia kliuchovykh kompetentnostei uchniv suchasnoi ukrainskoi shkoly, *Postmetodika*, (1), 42-46. <https://pano.pl.ua/wp-content/uploads/2025/06/PM-1-144-2025-1.pdf> (in Ukrainian).
- Kobernyk, O. M (2012). Proektna tekhnolohiia: mozhlyvosti zastosuvannia v osviti. *Pedahohika vyshchoi ta serednoi shkoly*, (36), 11-18. <https://doi.org/10.31812/educdim.v36i0.3380> (in Ukrainian).

- Machanova, D. (2025). Proektne navchannia v pochatkovii shkoli: shliakh do aktyvnogo navchannia. *Visnyk Cherkaskoho natsionalnoho universytetu imeni Bohdana Khmelnytskoho. Seriia «Pedahohichni nauky»*, (1), 192-198. <https://doi.org/10.31651/2524-2660-2025-1-192-198> (in Ukrainian).
- Kabinet Ministriv Ukrainy. (2022). *Pro skhvalennia Stratehii rozvytku vyshchoi osvity v Ukraini na 2022–2032 roky* (Rozporiadzhennia No. 286-r). <https://zakon.rada.gov.ua/go/286-2022-%D1%80> (in Ukrainian).
- Tereshchuk, A. (2024). Metod proektiv yak providnyi kontsept tekhnolohichnoi osvity uchniv Novoi ukrainskoi shkoly. *Zbirnyk naukovykh prats Umanskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu*, (1), 130–137. <https://doi.org/10.31499/2307-4906.1.2024.302220> (in Ukrainian).

Nadiia Novoselska, PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Primary and Pre-School Education, Ivan Franko National University of Lviv, Lviv, Ukraine,

Research interests: professional training of future primary school teachers, theory and methodology of organizing the educational process in institutions of higher and general secondary education.

ORGANIZATION OF STUDENTS' PROJECT ACTIVITY IN METHODOLOGY CLASSES OF THE TECHNOLOGY EDUCATION FIELD

Abstract. The article is devoted to a theoretical and methodological analysis of the specific features of organizing and implementing project-based learning in the professional training of future primary school teachers within higher education institutions. The relevance of the study is driven by contemporary transformational processes, the modernization of educational standards, and the implementation of the New Ukrainian School concept, all of which require higher education to shape a flexible, practice-oriented specialist with developed project-based thinking.

Based on the analysis of scientific discourse, the forms of implementing project-based learning are systematized depending on the educational context. Project activity is differentiated as a direct teaching method for developing life skills; as an organizational form of students' independent work (term papers, graduation theses, and pedagogical projects); as an effective tool for assessing acquired professional competencies; and as a holistic educational technology for supporting independent activity. It is demonstrated that the integration of project-based learning into the educational process of a higher education institution fundamentally changes the nature of interaction within the «teacher–student» system, transforming it into a plane of equal and productive collaboration.

Special attention in the article is paid to the practical component. The mechanism for coordinating educational content through identifying "points of contact" in work curricula, creating integrated project situations, and engaging future specialists in design activities is described in detail.

The step-by-step technology of a teacher's work is characterized, covering the stages from formulating a catalog of problem-based tasks to the public defense of projects. As an example, the structure and requirements for a pedagogical project in the methodology of the technology education field for second-year students are summarized. Pre-project steps, the logic of goal formulation, and performance criteria are outlined. It is proven that documenting results in an individual portfolio and writing a reflective report contribute to deep self-analysis and the professional development of the future educator in a fluid educational environment. The key role of project-based learning in ensuring that applicants for higher education autonomously master the meta-subject competence of continuous self-development and lifelong learning has been substantiated.

Keywords: project-based learning; project activity; project; future primary school teachers; methodology of the technology education field.